

[Kulturministeren]

bureaukrati. Det har været hensigten – det fremgår meget tydeligt af bemærkningerne – at undgå stive regler, og at det skulle blive til noget kompliceret i sig selv.

Også tak til hr. Lysholm Christensen og til fru Jette Pors for anbefalingen af lovforslaget!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om biblioteksafgift.

Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).
(Fremsat 31/1 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Qvist Jørgensen (S):**

Også jeg vil gerne benytte lejligheden til at byde den nye kulturminister velkommen.

Der er ikke nogen grund til at skjule, at det er et uhyre kompliceret lovgivningskompleks, vi skal til at beskæftige os med, selv om der jo ikke er så mange paragraffer. Det er kompliceret på grund af flere forhold:

For det første havde det været rart i hvert fald for os politikere, om baglandet og her især Forfatterforeningen havde kunnet opnå bredere enighed også om de svære knaster, der unægtelig findes i forslaget.

For det andet er det kompliceret, fordi der lægges op til et afgørende skift i systemet, nemlig fra en lovbunden vederlagsordning til en finanslovsstyret kulturstøtteordning.

Jeg tror ikke, jeg overdriver, når jeg spør, at vi vil få – hvis lovforslaget vedtages i den forelagte form, hvad jeg stærkt vil advare imod – et

biblioteksafgiftsslagsmål hvert år, når finansloven skal behandles. Man åbner for, at afgiften er en af de mange knapper, der kan drejes på, såvel op som ned. Men slagsmålet vil selvfølgelig for de fleste være skjult i de mange andre forhandlinger. Rettighedshaverne vil være kastet ud i en usikker situation.

Selv om jeg virkelig anstrenger mig for ikke at sige noget uvenligt, må jeg antyde med baggrund i forslagets økonomiske ramme på de 117,4 mio. kr., der kun forventes reguleret for prisudvikling, at der ikke er meget, der tyder på, at denne regering vil sikre bedre forhold på området. Vi må ikke glemme, at der bliver betydelig flere om at dele kagen eller beløbet, der ikke foreslås gjort tilsvarende større. Det vil uvægerlig betyde nedgang for nogle.

Jeg vil ikke kommentere alle delelementer i forslaget, men jeg føler det rimeligt at dele dem op i tre grupper:

For det første den gruppe, hvor vi umiddelbart er enige. For det andet den gruppe, hvor jeg håber at vi kan tale os til rette. Og endelig for det tredje den gruppe, hvor jeg mener at vi lige nu er meget langt fra tilslutning. Men jeg håber meget, at vi kan nå frem til en rimelig flertalsløsning, hvor vi alle kan være med.

Om gruppe 1 ganske kort: Vi er enige i overgang til edb-optælling og enige i, at der gøres gode forsøg på at rette op på eksisterende skævheder, herunder at forbedre vilkårene for oversættere, lyrikere, billedbogsforfattere og flerforfatternværker. Vi er også enige i, at det er en god ting, at man gradvis vil lade den ene ordning afløse den anden.

Så er der gruppe 2, hvor jeg håber at vi kan tale os til rette. Med hensyn til arvedelen synes vi, at der bør være en længere aftrapningsperiode, og at man ikke bør gå længere ned end til to tredjedele af den fulde afgift, altså et system sammenligneligt med andre steder. Ligeledes håber vi, at vi kan få amtscentralerne med. Jeg synes faktisk, at argumentationen imod er utilfredsstillende.

Jeg beklager også, at der tilsyneladende ikke åbnes muligheder for at få etableret en anke mulighed, i hvert fald i opstarten af det nye system. Jeg tror også, det kan blive nødvendigt at finde en eller anden måde, vi kan gribe ind på, hvis der skulle vise sig indlysende urimeligheder.

[Qvist Jørgensen]

Den tredje gruppe er dér, hvor de afgørende uenigheder er. Det er afgørende, at der ikke er sat penge nok af, og at forslagsstilleren forestiller sig denne mangel afhjulpet ved, at de forskellige grupper skal have mindre ydelser. De rammes vidt forskelligt, spændende fra, at forfattere til såkaldt tykke bøger vil få forholdsvis mere – men for lidt – mens stort set alle andre får meget mindre. I de forskellige udvalg, og der har jo været mange, er der udarbejdet forskellige løsningsmodeller. Dem må vi kigge på i Kulturudvalget og eventuelt forsøge nogle andre kombinationer end dem, vi kender.

Vi er meget interesserede i at nå frem til konsensus eller enighed, så jeg vil slutte med at sige, at vi meget gerne deltager i de fornødne forhandlinger for at nå det bedst mulige resultat i en sag, der er meget svær og også fuld af følelser.

Eva Møller (KF):

Jeg kan erklære mig enig med den sidste ære-taler i, at det er en svær og vanskelig sag. Det ved alle vi, der igennem årene har arbejdet med biblioteksafgift og har været ordførere i sagen indtil flere gange her i Folketinget.

Til gengæld må jeg sige, at store dele af den øvrige del af hr. Qvist Jørgensens ordførertale er jeg ikke enig i.

Fra konservativ side kan vi godt tilslutte os det lovforslag, som kulturministeren har fremsat. Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke er åbne for og rede til at gå ind i forhandlinger, og vi så da gerne, at vi på dette felt kunne optræde i enighed og finde en fælles løsning.

Jeg skal sige til hr. Qvist Jørgensen, at det naturligvis er utrolig nemt her som i alle andre tilfælde at sige – jeg ved godt, at det ikke var det eneste, der blev sagt i indlægget, men det var da i hvert fald en del af det – at bare der dog var nogle flere penge, så kunne det hele løses. Det er en nem løsning altid at sige, at der skulle være flere penge, men omvendt skal vi jo finde dækning for dem på finansloven. Derfor hilser vi fra konservativ side med tilfredshed, at ordningen administreres inden for de hidtidige økonomiske rammer.

Vi er også tilfredse med ændringen, som gør, at det, der hidtil har været et lovbundet vederlag, nu bliver en kulturstøtteordning. Når vi er tilfredse med det, er det, fordi det er Det Konservative Folkepartis helt klare opfattelse, at vi

herved opnår, at de penge, vi sætter af, går til støtte for dansk kultur og ikke går til støtte for – selv om vi naturligvis sådan set ikke har noget imod disse mennesker – alle forfattere inden for De Europæiske Fællesskaber.

Vi har forstået, at der ligger en retssag og venter på Danmark, hvis ikke vi ændrer vor lovgivning på dette område, idet vi diskriminerer forfattere i andre lande, hvis værker er oversat til dansk, fordi det er et lovbundet vederlag, vi udbetaler biblioteksafgift efter i øjeblikket. Hvis Danmark taber den retssag, vil det betyde, at der vil blive endnu mindre støtte til danske forfattere inden for det samme kronebeløb. Derfor er vi tilfredse, idet vi opfatter det således, at vi nu ikke vil få problemer med EF. Men det er naturligvis en af de ting, vi ønsker afklaret under udvalgsarbejdet.

Jeg skal også sige, at vi på en lang række punkter herudover får opfyldt en række af de ønsker, som Det Konservative Folkeparti har haft igennem årene – såmænd også andre partier, skønner jeg; jeg kunne i hvert fald forstå, at det også gjaldt for Socialdemokratiet – nemlig at vi får en optælling, som er baseret på edb og ikke længere på, at bibliotekarerne manuelt tæller bøgerne op, og at vi får en mulighed for at dele afgiften mellem flere forfattere. Det har været et utroligt stort problem for os.

Vi er også tilfredse med den udvidelse, der sker, så at oversætterne, men navnlig alle forfattere, der skriver på dansk, kommer med. Vi har i en årrække følt, at det var et problem for specielt en række nordiske statsborgere, der bor her i Danmark og skriver på dansk.

Vi hilser også med tilfredshed den omlægning, der sker, således at afgiften i stedet for at være en udbetaling pr. bind bliver en udbetaling baseret på sidetal og antallet af eksemplarer.

Vi kan naturligvis diskutere overgangsperiodens længde, men vi finder, at man med den foreliggende overgangsperiode på 5 år tilgodeser, at ændringen kommer til at ske nogenlunde gradvis og derfor ikke vil give de store problemer.

Det, der for os som sagt er den største grund til tilfredshed med forslaget, er, at vi fornemmer, at man går i den rigtige retning, at man støtter dansk litteratur. Det vil sige, vi i langt højere grad giver en beskyttelse og en opmuntring til at skrive på dansk, og at dansk sprog og

[Eva Møller]

kultur dermed bevares. Det mener vi at vi har behov for i en verden, der bliver stadig mere international.

Erik Larsen (V):

Lovforslaget har jo været længe undervejs. Der har været megen snak om dets tilblivelse, det har været udsat, og det har været taget op igen, og man har haft det ude til høring hos alle de grupper, der nu kan være tale om. Vi må nok konstatere, at det er et område, hvor det er meget, meget svært at udøve millimeterretfærdighed med hensyn til den støtte, der skal gives.

Venstre kan støtte hovedsigtet i lovforslaget: at ændre biblioteksafgiften fra at være et lovbundet tilskud til at være en kulturstøtteordning. Vi er tilfredse med, at vi nu ifølge lovforslaget får en styrbar økonomi vedrørende ordningen. Vi er meget tilfredse med princippet om at ændre afgiften fra et beløb pr. bind til et beløb pr. side. Det forekommer os særdeles rimeligt.

Vi synes også, der er megen fornuft i at lave en overgangsperiode på 5 år, som det er foreslået. Vi erkender selvfølgelig, at der er nogle, der på en eller anden måde i denne omstillingsproces får en anden økonomisk baggrund, end de har efter den nugældende lov, men alt i alt synes vi, at en overgangsperiode på 5 år er rimelig.

Som andre har sagt, er der mange andre positive ting i forslaget, bl.a. det, at kredsen af modtagere udvides til også at omfatte oversættere og forfattere, hvor der er flere om at skrive en bog. At illustratører, billedkunstnere, fotografer og redaktører nu også får del i ordningen, kan forhåbentlig skabe større interesse for at gå ind i dette, der er en meget vigtig del af det at udgive bøger.

Jeg synes også, at det er meget tilfredsstillende, at man nu kan lave en optælling over et edb-system, så vi derved letter nogle af de besværligheder, der tidligere har været ved at administrere ordningen med biblioteksafgift. Det er med glæde, at vi konstaterer, at dette lovforslag ikke giver anledning til yderligere administration og yderligere omkostninger ved at administrere ordningen. Jeg tror, at ministeren i hvert fald ikke har overdrevet de forenklinger, der ligger i dette forslag.

Vi håber meget på en god og positiv behandling af forslaget videre frem, og at forslaget, når

det kommer til at virke som lov, også vil medvirke til, at man kan have en frodig og udviklende forfattervirksomhed i Danmark.

Vi vil fra Venstres side medvirke positivt.

Pernille Frahm (SF):

Når vi går i gang med at ændre på biblioteksafgiften, er vi alle sammen godt klar over, at vi ikke vil være i stand til at gøre alle helt tilpas, og vi vil formentlig også være klar over, at selv de nye regler vil kunne udnyttes uhensigtsmæssigt. Her vil jeg gerne fortælle en lille historie om en af min barndoms yndlingsforfattere, Alexandre Dumas, som i en periode af sin forlægger blev lønnet pr. ord. Han opfandt en adelsmand, som var meget excentrisk, og som havde 20 navne og 14 titler, og dét, at han var så excentrisk, gjorde, at hver gang han blev nævnt, ville han benævnes med sine 20 navne og sine 14 titler. Naturligvis gjorde forlæggeren vrøvl. Det endte med, at Alexandre Dumas skrev et brev til ham og sagde: »Hvis De fortsætter med at plage mig med deres smålige breve, vil min hovedperson ikke bare begynde at hikke, men også stamme i resten af bøgerne.«

Den slags regler kan ikke laves så fint, at der ikke vil være nogen, der synes, at andre er blevet aflønnet uretfærdigt. Men efter vores mening er der trods alt i dette forslag nogle gode forsøg på at ændre på biblioteksafgiften, men det er også belemt med et par problemer.

Jeg vil tage fat i to problemer. Det ene er begrebet normalsiden, der er blevet indført. Det er efter vores opfattelse en meget vanskelig ting at begynde at putte kunst og kultur ind i normalsidebegrebet. Kunne man f.eks. forestille sig, at malerier skulle betales efter kvadratcentimeterpris og vurderes efter, hvor meget malning der er lagt på, eller hvor mange penselstrøg der er lagt på? Det giver nogle problemer omkring letlæsebøger og børnebøger, som vi ikke synes er løst her. Det giver også nogle problemer omkring fagbøgerne, omkring de illustrerede sider i fagbøger og sider, hvor man bruger grafer eller oversigter og den slags.

Den anden ting, vi synes er problematisk, er det omkring bevillingen, de 117 mio. kr., man forestiller sig nu skal dække hele dette område. Disse 117 mio. kr. skal man stadig væk bevare, på trods af at man udvider kredsen af modtagere. Det vil altså sige, at vore forfattere her i landet får en klækkelig lønnedgang.

[Pernille Frahm]

Så er der lige en sidste ting omkring kulturstøtteordningen, som nogle herinde synes det er så fint at vi får ændret det til. Det er det da også. Jeg synes, det er udmærket, at vi kan omgå EF's regler på den måde. Men jeg vil også lige minde om, at der er en masse partier herinde, der synes, det er en vældig god idé, at vi har EF til at administrere os. Det er på tide, at man måske tænker på, hvor megen tid Folketinget nu skal til at bruge på at omgå det formynderi, EF lægger ned over hovedet på os.

Pia Kjærsgaard (FP):

Danskerne skal til at tale med store bogstaver, hvis dette lovforslag fra kulturministeren bliver vedtaget, og det er der desværre meget der tyder på.

At gennemføre dette vil give overadministration i en tid, hvor den siddende KV-regering netop har fået vedtaget en finanslov for 1991 ved hjælp af Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti. Det vil blive en lov, hvor man vil bruge over 30 mia. kr. mere af skatteborgernes penge, end man har. Derfor er det helt urimeligt, at man fortsætter med den offentlige gavebod. Kulturministeren har fundet de økonomiske rammer på omkring 120 mio. kr. acceptable og har altså ikke tænkt sig at sætte ind med besparelser.

Når jeg før sagde, at danskerne skal til at tale med store bogstaver, var det ikke blot protesten mod den fortsatte brug af penge, som ikke er til stede, og som må lånes, nej, det var også en henvisning til forslaget indhold, bl.a. § 4, hvor man nu skal til at fordele penge efter, hvor mange sider en bog er på. Hvor store skal disse sider være – eller hvor små – kunne jeg passende spørge kulturministeren om. Skal der ikke også gives retningslinjer for, hvor lidt der skal stå på siderne, eller hvordan eventuelle billeder skal være? Er det ikke en pjattet form for uddeling af skatteborgernes penge med disse puljer, som en lang række mennesker skal administrere? En stor del af disse puljer vil givet blive uddelt til børnebogsudgivere, for hvis der er et sted, hvor bibliotekerne ikke holder sig tilbage, så er det med hensyn til at lade børn låne bøger. Jeg tror, at enhver, der har haft fornøjelsen af at have et barn, der har besøgt et bibliotek, vil give mig ret i, at tasken eller posen er godt fyldt op med bøger, når barnet kommer hjem. Det tæller godt i statistikken for antal udlån og giver

udbetalinger fra disse skatteyderpuljer til forfattere, uanset indholdet.

Fremover skal disse altså også belønnes efter sideantal, og spørgsmålet er blot, om der er tale om småtryk eller bøger. Vi har en samlet bogbestand på folkebibliotekerne på omkring 35 mio. bind, og delt op i det beløb, som er til rådighed, kan det i princippet ikke blive til mange kroner pr. bog. Det fører mig hen til et nyt spørgsmål til kulturministeren, nemlig: Hvor mange af disse bøger udlånes, så der udbetales penge, eller er der et mindstebeløb, man vil udbetale, for det kan ikke blive mange penge til ret mange?

Når jeg spørger, er det lige så meget for at pege på det store administrative apparat, der skal i gang for at opføre disse ting, også selv om edb-registrering har fundet sted, og vi taler om en pulje på ca. 120 mio. kr., der skal foræres væk. Det må ligge temmelig klart, at Fremskridtspartiet ikke finder anledning til at give tilslutning til denne nye form for kulturstøtte. Vi er klart imod disse politikerbestemte tilskud til al mulig og umulig kunst, uanset om det drejer sig om bøger, film, video, musik, ballet, eller hvad der ellers får offentlig støtte.

I øvrigt vil jeg gerne slutte med at bemærke, at jeg finder det pudsigt, at man kalder det en afgift, som man modtager som forfatter eller illustratør. En afgift er noget, man skal betale til det offentlige, men i dette tilfælde er det noget, man modtager fra det offentlige, så var det ikke mere ærligt at kalde det, hvad det er, nemlig en gave fra det offentliges gavebod?

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg er selvfølgelig godt klar over, at det er fuldstændig omsonst at forsøge at få fru Pia Kjærsgaard til at forstå nogle af de grundlæggende ting, der ligger bag dette.

Når jeg alligevel lader mig provokere, er det, fordi det er den samme plade, som vi har hørt først hr. Glistrup og så hr. Poulsen og nu fru Pia Kjærsgaard fyre af omkring gaveboden osv. Er det for meget forlangt – vil jeg spørge fru Pia Kjærsgaard – at man sætter sig bare rimeligt ind i reglementet og forstår, at det, det offentlige gør, ikke er at give gaver ud? Det giver en betaling for, at offentligheden kan bruge bøger vederlagsfrit, uden at forfatterne får noget for det; det er en kompensation for det, og det har intet med gaver at gøre. Men jeg tror ikke, det lykkes at få det lært.

[Qvist Jørgensen]

Jeg er glad for, at jeg i min indledende ordførtale gav udtryk for håb om næsten enighed. Vi har nu hørt, at jeg i hvert fald ikke kan forvente, at det bliver en hel enighed. Jeg tror egentlig, at jeg også gerne vil sige, at det er jeg godt tilfreds med.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er synd for hr. Qvist Jørgensen, som næsten ikke kunne bevæge sig herop og alligevel skulle bruge sin sædvanlige docerende facon.

Nej, der er overhovedet ikke forskel på, hvad andre ordførere fra Fremskridtspartiet har sagt før mig. Hvorfor skulle der egentlig være det? I Fremskridtspartiet har vi altid været imod, at man støttede, hvad der hed offentlig kunst, plader eller forfattere, eller hvad det nu drejer sig om. Jeg tror ikke, hr. Qvist Jørgensen kan modsig mig, når jeg siger, at det altså er skatteyderpenge, og at man må gøre det på en anden måde. Nu har man forsøgt at lave om på biblioteksafgiften, og det vil man så nu gøre, som jeg sagde, med sideantal. Det er derfor, jeg siger, at nu skal man altså til at skrive med store bogstaver. Jeg mangler svar – men det kan hr. Qvist Jørgensen måske give mig i stedet for kulturministeren – på mange af de spørgsmål, jeg stillede om, hvordan det skal gøres. Er det efter bileder, eller hvordan er det?

Det tror jeg ikke hr. Qvist Jørgensen er klar over, men det er typisk, at Socialdemokratiet – og desværre også de andre partier – bare giver penge ud af statskassen. Det synes vi fortsat i Fremskridtspartiet er for dårligt.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Jette Pors (CD):

Jeg vil godt også på mit partis vegne byde kulturministeren velkommen. Jeg beklager, at jeg glemte det før. Jeg håber, ministeren så vil tage det som en kompliment, at jeg glemte det. Det bunder i, at vi har talt sammen flere gange, så jeg anser kulturministeren for at være i fuld gang. Men velkommen til!

Til Fremskridtspartiet er jeg altså sådan lige på vippen, og jeg skal bide mig i tungen for ikke at gå ind i en skarp diskussion, men jeg vil afholde mig fra det.

Vi har siden 1986 kørt med nogle overgangsregler, som har adstedkommet lange, om end nødvendige debatter, hvor modstridende interesser har gjort det svært at nå frem til noget, alle kunne enes om. Dette lovforslag indeholder mange gode ting. Jeg skal ikke gå dem alle sammen igennem, de er blevet nævnt, men bl.a. er vi da glade for, at flere forfattere på samme værk nu også kan få del i afgiften, og det er helt fint at få bedret forholdene for oversætterne, illustratorerne og andre, der er taget med i lovforslaget. Allerede i 1983 talte den daværende kulturminister, min partifælle fru Mimi Jacobsen, om, at disse problemer og problemerne om optælling og registrering burde løses.

Så langt, så godt. Da vi står med oplægget til en forenklingslov, undrer det mig, at man i bemærkningerne taler om normsidetal som en model for beregning af afgifterne. Det vil jeg gerne have set lidt nærmere på. Jeg må tage et forbehold med hensyn til den model, der er valgt for beregning af afgifterne, hvor man tager udgangspunkt i sidesidetallet per titel og i antallet af eksemplarer. Umiddelbart lyder det tiltalende nok, men det er ikke uden grund, at f.eks. Dansk Forfatterforening ikke selv kan blive enig om fordelingsprincipperne. Jeg vil godt have belyst denne problemstilling nærmere, bl.a. gennem udvalgsarbejdet.

Jeg konstaterer, at beløbsrammen på 117 mio. kr. skal holdes, og det tager vi så til efterretning. Men vi er da tilfredse med, at afgiften fremover er kommet på finansloven, så vi kan få drøftet det i forbindelse med de næste finanslovforhandlinger.

Jeg vil godt sige til ministeren, at vi ikke i CD har nogen intentioner om at trække sagen i langdrag. Vi vil meget gerne være positive, men jeg er nødt til at tage de forbehold, jeg har nævnt, indtil jeg har fået sagen undersøgt nøjere.

Ole Vig Jensen (RV):

Ministeren har den fornøjelse med dette forslag delvis at have arvet det. Jeg kan sige, at jeg arvede sagen fra Folketinget, som igennem adskillige år har haft et ønske om at fremme en revision af biblioteksafgiftsloven.

Nu er det en vanskelig sag og har været det, men jeg må sige, at der her ligger et forslag, som alle kan være tjent med at få gennemført. Jeg mener også, at tiden er inde til det; jeg mener ikke, at vi skal lade sagen gå i arv mere.

[Ole Vig Jensen]

Jeg skal ikke gå i enkeltheder med mine bemærkninger, men nævne nogle enkelte ting, som jeg synes kan betyde noget i diskussionen. Jeg glæder mig i øvrigt over, at et meget stort antal af svarene fra høringsfasen er ganske positive over for væsentlige dele af dette forslag. Med den diskussion, der har været igennem flere år, har det været opløftende. Det er så i øvrigt helt forståeligt, at der på visse områder ikke er enighed om, hvordan forslaget skal se ud i sin endelige udformning. Det er også kommet til udtryk her i dag.

Det er nævnt, at de, som er berettigede, når det gælder efterlevende efter forfattere, bliver behandlet lige lovlig nøjsomt. Det synes jeg vi kan se på i udvalget, navnlig hvis der også har været et stærkt ønske hos mange af de parter, som nu har givet sig til kende under høringen. Men man skal huske, at der er tale om et lovforslag, som nu fremover undergives den normale statslige udgiftsstyring. Derfor vil der være et fast beløb til rådighed. Skal vi ændre ved kriterierne for fordelingen, bliver det inden for den bestående ramme; og dér må man have i erindring, at der først og fremmest er tale om en kulturstøttelovgivning, som har til formål at fremme litteratur udgivet på dansk.

Et andet spørgsmål, der har været rejst, er spørgsmålet om vort forhold til EF's ønsker og bestemmelser. Nu er spørgsmålet rejst. Jeg vil bare kort sige om den problematik, som jeg ikke mener er nogen problematik, at dette er en dansk kulturstøttelovgivning og derfor alene underlagt nationale bestemmelser. Anderledes kan og skal det ikke være. Det er nævnt, at beløbet til fordeling blandt et lidt større antal forfattere er for lille. Det er selvfølgelig ikke overraskende. Men nu er der ikke flere midler til rådighed. Jeg synes, man skal se det beløb, der i dag står på finansloven, under indtryk af, at der har været en meget kraftig stigning på den pågældende konto igennem 1980'erne. Det er vel ingen tilfældighed, at vi i dag kan sige, at vi har en biblioteksafgiftslov, som er meget mere favorabel – det kan jeg godt se ikke bekommer fru Pia Kjærsgaard særlig vel – og måske ikke har sin lige noget sted i verden. Jeg mener til gengæld, vi kan være tjent med at have en sådan lovgivning. Det lovforslag, der nu ligger på bordet med en række af de ændringer og forbedringer, der foreligger, er til fordel for det, vi gerne vil med den pågældende lovgivning.

Vi tilsiger vores velvillige støtte til en hurtig udvalgsbehandling.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg kan forstå på den foregående ordfører fra Det Radikale Venstre, at det er et arvestykke, vi har at gøre med her. Det er gået i arv til flere forskellige kulturministre. Arvestykker skal man jo behandle med varsomhed og stor omhu, og det vil vi også gerne være med til.

Der er nogle følsomme punkter i dette forslag, som vi skal have kigget nøjere på. Men vi går altså helt tilbage til 1946, hvor vi fik den første ordning på dette område. Det har siden været et vigtigt redskab til bevarelse af dansk sprog, kultur og litteratur, og den opgave er så sandelig ikke blevet mindre. I vore internationale tider er det vigtigt, at vi har en god ordning på dette område, som kan sikre, at vi fortsat får skrevet en god del på dansk, som kan komme ud til befolkningen på en rimelig måde.

Men når pengene skal fordeles – det gælder vel på alle områder – kan der let opstå måske ikke slagsmål, men så i hvert fald lidt strid og diskussion om, hvordan det skal gøres. Det har ikke været særlig opløftende at være tilskuer til den diskussion, der har været på dette område. Vi håber, at diskussionen kan få en ende, når vi er færdige med dette lovforslag.

Vi tilslutter os fra Kristeligt Folkepartis side princippet om, at vi her overgår til en kulturstøtteordning, som er underlagt normal statslig udgiftsstyring. Det må være naturligt, at den også bliver indført på dette område.

Jeg skal nævne et par enkelte punkter fra lovforslaget. Vi finder det helt fint, at oversættere også kommer med i fordelingen. Vi er også enige i princippet om at overgå til optælling pr. side i stedet for pr. bind. Det kan godt være, at det heller ikke er fuldt retfærdigt, men jeg tror ikke, der kan findes et system her, som yder fuld millimeterretfærdighed. Vi må prøve at finde en gylden middelvej her.

Når det gælder edb-optælling, må det også være naturligt at inddrage den i arbejdet her. Vi mener, det betyder en administrativ forenkling, som er helt i orden, men måske er der en lille skævhed i forhold til små biblioteker og børnebiblioteker, som ikke har edb-registrering. Det er muligt, at det problem løser sig, efterhånden som flere og flere får edb, men måske er der en lille skævhed her, vi skal have set på.

[Lysholm Christensen]

Så vil jeg også godt pege på spørgsmålet om amtscentralerne og spørgsmålet om lærebogsforfatterne. Der er vel egentlig et problem her; amtscentralerne er ikke med i lovforslaget, og det er jo typisk lærebøger, der står dér. Det kan være et problem, at lærebogsforfatterne ikke bliver tilgodeset i et rimeligt omfang efter forslaget, som det foreligger.

På den anden side kunne man måske så sige, at lærebogsforfattere ikke skal lønnes over en biblioteksafgiftsordning, men af forlagene, som har bestilt dem til at gøre et stykke arbejde. Det er noget, som jeg godt vil kigge lidt nærmere på, så vi får lavet en retfærdig ordning her.

I hovedsigtet er vi godt tilfredse med lovforslaget, og vi vil så stille nogle opklarende spørgsmål i udvalget, men i øvrigt medvirke til en hurtig gennemførelse.

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Så vil jeg gerne sige tak igen for de nye velkomster, som nu næsten er blevet så talrige, at jeg kan gemme dem til glædelig erindring om denne dag.

Jeg vil gøre et par indledende bemærkninger om selve loven og knytte et par kommentarer til ordførernes taler. Jeg er bekendt med, at det er en meget langvarig sag, og jeg ved, at min forgænger, hr. Ole Vig Jensen, har arbejdet længe på den. Jeg ved også, at medarbejdere i Kulturministeriet i meget lang tid og meget grundigt har prøvet på at bearbejde høringssvar og også de gamle debatter. Jeg har også læst de tidligere diskussioner, og jeg er opmærksom på, at der har været vekslet mange og også skarpe ord undervejs.

Derfor er det rart at høre, at det virker, som om der alligevel nærmer sig en enighed om det meget grundigt gennearbejdede forslag. Jeg tror i hvert fald, man kan høre, at alle er enige om, at den gamle biblioteksafgift har overlevet sig selv, og at tiden nu er kommet til at finde frem til nogle løsninger.

Det glædelige, som er kommet ud af det, er, at der er udarbejdet en meget fornem metodik, som kan gøre optællingen lettere og mere grundig. Den kan under alle omstændigheder bruges med et hvilket som helst beløb, man sætter på. Begynder man undervejs at ændre lidt på nøglerne, vil den udmærkede metodik alligevel kunne anvendes, og det tror vi at vi vil få megen glæde af i arbejdet fremover.

Så vil jeg sige et par ord til hr. Qvist Jørgensen. Tak for din systematiske måde at stille det op på! Det er også rart som minister at vide, at vi ikke er uenige om alting. Vi må begynde et sted og sige, at her er altså også en debat, der ikke begynder her og nu i dag. Vi behøver ikke at begynde forfra, der er ryddet noget af vejen, og det synes jeg er rart at kunne mærke.

Jeg tror, vi alle sammen må være opmærksomme på, at den debat i baglandet, den diskussion, der nu igen i går og i forgårs kom op i Danmarks Forfatterforening, ikke er affødt af bibliotekerne eller af politikerne. Problemet med den uenighed og den lidt besværlige konstruktion i Danmarks Forfatterforening kan ikke løses af os, og det er muligt, at Forfatterforeningen på baggrund af den lidt hidsige diskussion, der har været, vil finde frem til en ny konstruktion i sit eget interne arbejde.

Vi vil – det er jeg fuldstændig enig med hr. Qvist Jørgensen i – selvfølgelig meget gerne have forfatterne med så langt, som vi overhovedet kan få dem. Vi har da i den sidste omgang været opmærksomme på, at klagerne fra de skønlitterære forfattere næsten er forstummet, men til gengæld er klagerne fra børnebogsforfatterne og de faglige forfattere kommet tilbage. Jeg kunne høre på den sidste ordfører, der var oppe, at det er han også opmærksom på, og det har man også været i fremsættelsen af det ny forslag. Man er opmærksom på, at der bliver flyttet nogle midler, og de, der så får øgede midler, vil selvfølgelig blive mere glade end dem, der skal afgive. Det kommer vi nok til at sidde med i den kommende tid og diskutere frem og tilbage, men jeg tror, at vi må være opmærksomme på, at problemet med det slagsmål, der er uden for huset, ikke kan løses selv af en meget klog og viis beslutning om denne nye lovgivning.

Jeg er glad for at høre, at hr. Qvist Jørgensen er meget enig i den nye beregningsmetode og også meget enig i de nye grupper, der kommer med. Vi ved jo godt, at det bliver et øget antal af personer, som skal modtage bidrag, når oversættere, illustratører og andre kommer med. Det vil der da selvfølgelig blive en diskussion om i den politiske beslutningsproces, om det i sig selv vil begrunde en øget beløbsramme.

Flere ordførere har været inde på det, og det er ikke nogen hemmelighed, at vi både i regeringen og i Folketinget prøver at fastholde en

[Kulturministeren]

stram udgiftsstyring. Det er derfor, vi har lagt os på en udgiftsneutral beløbsramme i forhold til den gamle lovgivning. Det er selvfølgelig det forslag, vi meget gerne vil have fremmet, men vi er jo ikke så stive, at vi ikke forstår, at der er en diskussion i forhold til de mange, som nu kommer til at modtage beløbene. Men vi ønsker, så langt vi kan skaffe enighed om det, at fastholde den beløbsramme, som ligger i forslaget.

Jeg er opmærksom på, at hr. Qvist Jørgensen har overvejet en ankemulighed, mulighed for at gribe ind, hvis der er noget, der går galt. Jeg synes, det er noget, vi må se på i udvalget.

Jeg vil også gerne sige til hr. Qvist Jørgensen, at vi må kunne finde frem til en bred enighed. Jeg tror ikke, at der er så meget af det, der skiller os i en tredjedel af din argumentation, at det skulle skille os fra at finde frem til en løsning, for der ligger ikke undervejs i hele denne langvarige debat noget, som er absolut rigtigt eller absolut forkert.

Den konsensus, du prøver at nærme dig, er jo ikke så langt fra det, som ligger i selve forslaget, så jeg håber, den kunne lade sig gennemføre. Jeg har den samme opfattelse, som du har: at her ligger en meget bred kulturel indsats. Den har nogle historiske rødder, og jeg tror, vi alle sammen vil være interesserede i at få den kulturstøttelov lempet ind i det næste årti på en fornuftig måde.

Tak til fru Eva Møller, som også støtter de økonomiske rammer! Og fru Eva Møller gjorde opmærksom på forholdet til EF. Jeg vil vende tilbage til det i forbindelse med fru Pernille Frahms ordførertale. Tak til hr. Erik Larsen, som også er enig i overgangsperioden!

Jeg vil specielt sige tak til fru Pernille Frahm for det utrolige litterære indslag. Det burde egentlig alle ordførerne have gennemtænkt, også ministeren måske; det vil vi gøre til næste gang. Så vil vi finde sådan nogle fantastiske citater med 20 navne og 14 titler og hikken og stammen. Jeg er sikker på, at det ser godt ud i referatet fra Folketinget, at der er nogle, der bruger litterære citater, for det kan være, at det kan lempe nogle af vore problemer af vejen.

Jeg synes måske nok, at du overvurderer, at den lovgivning skulle have til formål at omgå EF-reglerne. Den hensigt har den slet ikke. Jeg tror, du fører en anden politisk diskussion ind i vore overvejelser omkring den nye lovgivning. Det er faktisk en meget enkel overvejelse at si-

ge, at denne kulturstøtteordning gælder bøger skrevet på dansk. Man kunne egentlig dårligt forestille sig, at der skulle stå andet. Det er en meget enkel formulering. Jeg mener, at de medarbejdere, der har siddet og overvejet, hvordan den støtteordning kunne fungere i fremtiden, nøje har overvejet det i forhold til EF, at det netop ikke har den karakter.

For at der ikke skal være misforståelser fremover, vil jeg gøre opmærksom på, at der i lovforslaget tales om bogsider, men det er en skitsering i bemærkningerne, at man måske senere kunne begynde at overveje normalsider, men det ligger ikke i den nuværende udformning.

Det er jo fantastisk at høre fru Pia Kjærsgaard. Jeg kunne godt høre, at der var andre temperamenter end mit, der alligevel tænkte ved sig selv, at det er fantastisk, at man kan høre en sådan tale i et kultursamfund som det danske, at der endda i 1991 kan køres en sådan kulturfjendtlighed. Jeg er glad for, at hr. Qvist Jørgensen straks gik op og sagde, at der ikke er tale om en gavebod, at der ikke er tale om, at der deles ud. Der er faktisk tale om en uhyre rimelig og fantastisk beskeden betaling for et gratis udlån af bøger. Skulle vore forfattere og kunstnere, som medvirker i at skrive og udgive bøger, dog ikke have en ganske beskeden betaling for det?

Jeg synes, det er en fornem historisk tradition, og jeg vil heller ikke gå ind i en langvarig polemik om det indlæg, for jeg synes, andre ordførere opfatter tingene på fuldstændig samme måde som jeg selv.

Tak til fru Jette Pors for den venlige omtale! Vi er helt indstillet på at se på detaljer. Det har jeg nævnt før.

Også tak til hr. Ole Vig Jensen! Jeg ved jo, at det er dig, der har bragt denne arvesag videre hertil, og det er et meget godt og grundigt forarbejde. Jeg har med stor glæde læst det igennem og arbejdet videre med det, og det er meget, meget få detaljer, som vi har set nærmere på.

Jeg forstår godt dine overvejelser, som også hr. Qvist Jørgensen var inde på, om de efterlevende. Jeg er enig med dig i, at det er en pulje – det er en beløbsramme – og hvis kunstnerne fortrækker, at det gives til de efterlevende, vil vi da også lytte til dem. Det er et af de områder, hvor jeg siger, at man kan ikke sige, om det er rigtigt eller forkert. Vi skal finde en nøgle, og vi kan nok sige, at i den nye tid skal vi måske til at

[Kulturministeren]

sige, at det er kunstneren og ikke kunstnerens ægtefælle eller efterlevende; men jeg synes, det må være et åbent spørgsmål, hvordan det skal lægges fast.

Tak til hr. Lysholm Christensen! Jeg synes, at dit indlæg var en meget smukt formuleret modsigelse af fru Pia Kjærsgaard. Når du taler om bevarelse af sprog og kultur, synes jeg, det er så fornemt; jeg synes, det var en flot sætning, og jeg kan fuldstændig tilslutte mig den.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Formanden var af den mening, at det var bedst, at kulturministeren fik ordet til alle bemærkninger, men jeg er nødt til at gøre opmærksom på forretningsordenens § 26, hvori der står:

»Det er ikke tilladt at tiltale nogen direkte under forhandlingerne. Medlemmerne benævnes: hr. eller fru med tilføjelse af navn uden titel. Ministre benævnes med den officielle ministertitel.«

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg må klart tage afstand fra kulturministerens bemærkninger om at være kulturfjendsk. Der ligger virkelig den forskelligartede opfattelse fra en borgerlig kulturminister og til Fremskridtspartiet. Jeg fatter ganske enkelt ikke, at det kan siges, at man er kulturfjendsk, fordi man ikke ønsker at blande skatteborgerne ind i tilskuddene til kultur. Vi er ikke kulturfjendske i Fremskridtspartiet. Hvorfor i alverden skulle vi være det? Vi er faktisk meget menneskekærlige, fordi vi ikke ønsker at blande skatteborgerne ind i betaling til kultur.

Nu har der været takket og takket og takket og takket heroppefra, det har været rørende at høre, og jeg vil godt takke hr. Lysholm Christensen, for det var en udmærket bemærkning, hr. Lysholm Christensen gjorde med hensyn til, at forlagene kunne betale de enkelte. Jamen det var da fint. Det er noget af det, som Fremskridtspartiet tidligere har været inde på, en udmærket idé: privatisering af hele kulturmønsteret herhjemme. Det ville være aldeles gavnligt og velgørende, hvis også den borgerlige regering kunne besinde sig så meget, at den kunne komme ind på det.

Nu kan jeg så komme tilbage til hr. Qvist Jørgensen, som sagde, at jeg overhovedet ikke hav-

de sat mig ind i forslaget, og alt det dér, der bliver sagt fra Socialdemokratiets side, hvis man er uenig med Fremskridtspartiet. Det er den nemmeste måde at komme om ved det på, at det så bare siges, at man ikke har sat sig ind i det. Sikke dog noget sludder! Selv om man ikke er enig, kan man jo udmærket godt have sat sig ind i tingene.

Jeg opfatter stadig væk dette forslag sådan, at man nu tilgodeser sideantallet i stedet for antallet af bøger, altså titler, på bibliotekerne. Det må være rigtigt opfattet, sådan opfatter jeg også at de andre partier har opfattet dette forslag, og det er det, jeg er så uendeligt imod.

Nu håber jeg ikke, at hr. Lysholm Christensen vil modsige sin egen bemærkning i den korte bemærkning, han har bedt om.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Undskyld mig, men jeg må sige til fru Pia Kjærsgaard, at det altså er en total mangel på respekt for folk og deres arbejdsindsats. En forfatter, hvad enten det er af faglitterære eller det er af skønlitterære værker, sidder med en idé og et researcharbejde, og der er originalitet i det, ellers kalder man det ikke kunst. Skal det ikke sidestilles med, at en skjortefabrikant har et forudgående arbejde, inden han har fabrikeret sin skjorte og får den solgt? Det er da en fantastisk kulturfattig synsvinkel at anlægge, og jeg vil godt på mit partis vegne skarpt tage afstand fra den.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Det er åbenbart sådan, at det er fuldstændig ligegyldigt, om folk læser eller de ikke gør det, om folk har råd til at købe dyre bøger eller ej. Det er åbenbart fuldstændig ligegyldigt for Fremskridtspartiet. Men det er bestemt ikke Fremskridtspartiet, der har kaldt mig op.

Men bare for en sikkerheds skyld, og for at der ikke opstår nogen misforståelser, vil jeg i anledning af det, som kulturministeren sagde om forholdene i Forfatterforeningen, meget gerne understrege, at jeg ikke på noget tidspunkt agter at blande mig og på intet tidspunkt har blandet mig i Forfatterforeningens struktur; den er politikerne fuldstændig uvedkommende.

[Qvist Jørgensen]

Det, jeg sagde, var, at det havde været rart, i hvert fald for os politikere, om baglandet – altså især Forfatterforeningen – havde kunnet opnå en bredere enighed også om de svære knaster, der unægtelig findes i forslaget. Det er et ordret citat, men altså bare for at få det på plads.

Når der er en vis forståelse for, at heller ikke vi har stået og råbt på mange, mange flere millioner på dette område, så er det rigtigt opfattet. Men vi fik jo et eksempel i ministerens svar, hvor jeg mener at kunne huske at der er foretaget en beregning, der viser, at hvis oversættelserne – bare for at tage et eksempel – skulle have det, som de rettelig burde have, så skulle de have 6 mio. kr. om året. Jeg mener at kunne huske, at man overflytter 2 mio. kr.; altså mangler der på det punkt 4 mio. kr., og det er nok sådanne summer, vi bør tale med hinanden om.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg ønsker ikke at fremstå som enig med fru Pia Kjærsgaard i dette spørgsmål, så jeg er nødt til lige at tage ordet med hensyn til lærebogsforfatterne. Det, jeg ville sige med min bemærkning for lidt siden, var, at lærebogsforfattere ikke kan leve af at få biblioteksafgift, men jeg mener stadig væk, at de skal have del i disse midler lige så vel som andre forfattere.

Problemet er, at der på mange skoler er for lille en konto til bogkøb. Det presser hele lærebogsmarkedet, og det presser helt tilbage på forfatterne, så jeg tror, at de får for lidt honorar for det arbejde, de gør. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg fastholder, at lærebogsforfatterne naturligvis skal have andel i biblioteksafgiftsmidlerne, som vi i dag taler om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg tror, at skjortefabrikanten og andre fabrikanter ville græmmes, hvis de hørte CD's ordførers tale her for lidt siden. Jeg vil godt skære det ud i pap: Hvis jeg køber en skjorte eller et par sokker, skal jeg ikke betale, hver evig eneste gang jeg tager den skjorte eller det par sokker på, og jeg kan altså ikke se forskellen på forfattere og fabrikanter. Jeg synes selvfølgelig, at det er i orden, at også forfattere får betaling for en ydelse, som de har præsteret, men jeg synes ikke, det er i orden, at det er en offentlig betaling.

Jeg synes heller ikke – i modsætning til skjortefabrikanten, der ikke får en disse ud over de penge, som han kan få ind på skjorter – at beløbet også skal gå til efterladte, til børn, enker, enkemænd, fraskilte osv.; det synes jeg er komplet urimeligt, og jeg kan altså ikke se logikken i det.

Jeg må stadig væk skarpt, skarpt tage afstand fra de ordførere, som forsøger at pådutte Fremskridtspartiet, at vi mener, det er fuldstændig ligegyldigt, hvad man læser eller ikke læser. Det er ikke det, debatten drejer sig om, og det ved hr. Qvist Jørgensen også godt, men det er så nemt, og det har været så omkostningsfrit, desværre, for andre partier, som ønsker en offentlig kulturstøtte, at sige, at hvis ikke man ønsker offentlig kulturstøtte, ja, så er man kulturløs. Det er det værste vås, der overhovedet kan findes.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Hvis jeg husker rigtigt, nævnede fru Pia Kjærsgaard selv noget om, at børn og unge og for den sags skyld alle aldersgrupper går på biblioteket og låner bøger. Vi låner bøger i stedet for at købe bøgerne. Mig bekendt låner man ikke skjorter på samme måde. Der er altså en forskel, fru Pia Kjærsgaard.

Jeg kunne godt bruge timer på en lang kulturpolitisk diskussion, men det vil jeg ikke i dag, den ære skal fru Pia Kjærsgaard ikke have i denne sammenhæng, men det er altså helt grebet ud af luften, hvis man vil gøre det til noget odiøst, når mennesker arbejder med ord. Det tager jeg afstand fra.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er faktisk ikke mig, der gør det til noget odiøst, tværtimod, jeg opfatter de andre partiers ordførere som dem, der gør det til noget odiøst, fordi det skal være ved offentlige tilskud og det andet er privat. Er det odiøst, når tingene er private? Er alt, hvad der er offentligt, bedre end det, der er privat? Det synes jeg afgjort ikke, og jeg opfatter altså faktisk de andre ordførere som dem, der gør det til noget odiøst at være forfatter, fordi de skal have offentlige tilskud.

[Pia Kjærsgaard]

Hvorfor i alverden kan man ikke privatisere hele den afdeling? Hvorfor i alverden kan man ikke have lige så meget kultur, selv om man sætter en privatisering i gang? Det burde den borgerlige regering have stor, stor forståelse for, selvfølgelig mere end Socialdemokratiet, SF, formentlig også Det Radikale Venstre og måske også CD. I hvert fald burde den borgerlige regering have meget større forståelse for Fremskridtspartiets synspunkter.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Selvfulgelig skal man da yde offentlig støtte til noget, vi gerne vil have glæde af alle sammen, og jeg tror ikke, at der er mange i dette land uden for Fremskridtspartiets rækker, som ikke med glæde vil have den mulighed at gå på biblioteket og låne bøger. Derfor er det relevant med offentlig støtte. Der er overhovedet ingen sammenligning i øvrigt.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare sige tak til fru Pia Kjærsgaard, fordi hun ikke mener, at vi på samme måde som den borgerlige regering er forpligtede til at føle sympati for Fremskridtspartiets synspunkter.

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Høje formand, tak for den kærlige vejledning! Jeg er i lære endnu.

Det kan nogle gange være nødvendigt at tale med store bogstaver – jeg tror, at det var fru Pia Kjærsgaard, der brugte dem – og jeg vil gerne sige, at også for den borgerlige regering er noget af det fornemste for dansk oplysning og tradition vore folkebiblioteker. Jeg synes, at den lovgivning, vi diskuterer her i dag, er en fornem tradition, og det er en meget vigtig del også af en borgerlig, konservativ, liberal tankegang, at vi har overskud og kræfter til at sikre de mennesker, som har givet os så store oplevelser og giver os sådan en enestående indsigt i både det historiske og det aktuelle.

Jeg vil gøre en kort bemærkning til hr. Lysholm Christensen, fordi jeg ikke synes, at jeg fik svaret på det i første omgang. Hr. Lysholm Christensen bragte diskussionen om lærebogsforfatterne op. De er i nogen grad i samme situation som børnebogsforfatterne: Det er dem,

de store beløb vil blive taget fra. Der vil nok i udvalget komme en mere nøjeregnende diskussion om, hvordan man kan beregne klassesæt i forhold til skolebiblioteker. Man kan selvfølgelig godt forstå, at man i beregningsnøglen må se på, at man ikke får præcis det samme beløb som en del af et stort klassesæt, der står mange steder, som man får for en egentlig skønlitterær bog, men den diskussion er vi parate til at tage op.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige, at vi undervejs i udvalgsdiskussionen godt kunne have øje for, om der er andre litteraturinitiativer, vi burde tage op, for jeg tror ikke, vi kan løse alle de opgaver, dansk litteratur står over for i de kommende år, ud fra den kulturstøttelov, vi har på bordet i dag. Det kan være nødvendigt at tage andre initiativer, og de kan godt udspringe af den debat, vi får i tiden fremover.

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Ministeren udtalte, at der kunne være grundlag for eventuelt at tage andre litteraturpolitiske initiativer, og det ville ministeren, forstod jeg, gerne drøfte med udvalget. Det synes jeg det er helt oplagt at vi prøver at gøre. Jeg minder om, at vi jo er nogle, der har sikret, at der på finansloven for 1991 er 3 mio. kr. ekstra til støtte af litteraturpolitiske initiativer, så der er også et grundlag for at gøre noget mere end det, vi nu gør med det foreliggende lovforslag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Kyndige Fremskridtsfolk har skrevet en bog om privatisering, og den vil jeg selvfølgelig anbefale kulturministeren og andre interesserede at læse, men jeg kan godt forberede ministeren på, at jeg stiller et skriftligt spørgsmål – måske til ministeren personligt, det vil nok være mest hensigtsmæssigt – og beder hende kommentere et afsnit i den bog, hvor man fortæller om et svensk firma i en svensk kommune, der har overtaget 7 biblioteker helt på privat basis, og hvor udviklingen har vist, at det faktisk godt kan lade sig gøre. Det synes jeg er en ganske god henvisning, og jeg vil så bede om ministerens kommentar. Jeg skal nok gøre det skriftligt, så ministeren kan sætte sig godt ind i tingene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om foderstoffer.

Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 23/1 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Så vidt jeg husker, var det ikke med begejstring, at landbruget modtog EF's direktiv om deklaration af vægtforholdet, hvori de enkelte råstoffer indgår i en foderblanding.

Selv om det ikke altid er med begejstring, vi modtager de forskellige EF-direktiver, så viser det her foreliggende lovforslag, at vi på foderstofområdet er helt underlagt, hvad der bliver besluttet i EF af nogle bureaukrater i Bruxelles. Mange af de ting, der fremgår af den nuværende foderstoflov, bliver med den nye lov henlagt til bemyndigelser til landbrugsministeren. Her som på mange andre områder bliver det næsten umuligt for demokratiet at følge med i, hvorledes lovgivningen udmøntes. Det er en af konsekvenserne af at være medlem af en overnational institution. Jeg siger det ikke som en beklagelse, men som en konstatering.

I bemærkningerne fortæller ministeren, at der vil blive udarbejdet ikke alene en negativliste, men også en positivliste over råvarer, der må blandes i foderstoffer. Jeg er noget betænkelig ved, at råvarer, der ikke er nævnt på en af de to lister, vil være tilladte. Når man nu vil lave både en negativ- og en positivliste, er det uforståeligt for mig, hvorfor man så alligevel vil lave et smuthul.

Jeg er tilfreds med, at loven giver mulighed for at forhindre, at foderstoffer kan overføre sygdomsfremkaldende organismer. Det regner jeg med at ministeren vil leve op til, når han skal gennemføre sine bemyndigelser.

I øvrigt regner jeg med, at man – også i forlængelse af det, jeg sagde om smuthuller – er meget opmærksom på tilsætningsstoffer i øvrigt. Skadelige tilsætningsstoffer, der ophobes i dyrenes organismer, vil jo fortsætte i fødekæden til skade for mennesker. Derfor er administrationen af loven ikke ligegyldig.

Når jeg sammenligner sammensætningen af Foderstofudvalget med dem, der har været hørt om det foreliggende lovforslag, savner jeg i udvalget en repræsentant for forbrugerne af madvarer, men det kan der vel med ministerens hjælp rettes op på under udvalgsarbejdet.

Hvis høringsvarene i øvrigt ikke giver nye oplysninger under udvalgsarbejdet, støtter Socialdemokratiet lovforslaget.

Rønholt (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter dette lovforslag. Vi finder, at det er en nødvendig harmonisering, måske ikke mest nødvendig for danske interesser, men mere for forbrugere, altså landmænd, i andre EF-lande, for vi har i Danmark været vant til en god forbrugerbeskyttelse på dette område. Og når jeg taler om forbrugerbeskyttelse i denne forbindelse, er det i første omgang forbrugerne af produktet, altså forbrugerne af foderstoffer.

Der er i anden sammenhæng jo også forbrugerinteresser, når vi kommer til det færdige produkt. Jeg mener, det er mest rimeligt, at forbrugerinteresserne spiller stærkest ind ved det færdige produkt; jeg vil da ikke underkende, at der kan være tale om forbrugerinteresser i første led, men de er vanskeligere at håndhæve og kontrollere.

Jeg mener også, det er nødvendigt at have fælles standardregler, fælles kontrolbestemmelser og frem for alt mere overskuelighed på området. Danske forbrugere skal vænnes til at vurdere, analysere og kontrollere foderblandinger efter de nye regler. Der er ingen tvivl om, at der også i den kommende tid vil være skærpede konkurrenceregler blandt udbydere af foderstoffer – også på tværs af landegrænserne – og den øgede konkurrence vil også medføre, at der kommer skærpede krav fra forbrugerne ud over standardkravene.